Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm qvintvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

Quaeritur hic vel: An possibile assensum praemissarum necessitetur illius ad praestandum assensum Chri. Ad quod sic: quod illius necessitetur ad assensum Chri tam quam ad specificationem quam quam ad exercitium quod necessitetur quam ad specificationem patet, nam visis evidenter praemissis et cognita bonitate illationis si illius dicit aliquem actum dicere circa Chrem, ille actus erit assensus et non discensus ergo necessitetur illius quam ad specificationem. patet antecedens quia illius visis praemissis evidentibus et cognita bonitate illationis non potest dissentire tali Chri.

Quod non necessitetur illius quam ad ~~specificationem~~ exercitium patet. Illius non est formaliter liber ergo praesenti obiecto et satis applicato non potest non operari circa illud sicut possibile colore et debito modo applicato potentia visiva illa non potest non operari vel non dicere visionem ergo.

Probatur 2o. Idem. Possibile causa naturali cum omnibus requisitis nostris sequitur effectus sed assensus maioris et minoris est causa naturalis ergo positis omnibus requisitis nostris sequitur assensus Chri distinctus ab assensu praemissarum.

DVBIVM QVINTVM.

An Divisio demonstrationis in qua et propter quid sit adaequata et quaelibet sit divisio?

Antequam examinetur divisio demonstrationis nostrum est prius cognoscere naturam membrorum dividentium et quamvis demonstratio propter quid satis sit declarata dub. 1o. h. quaest. placet tamen hic ad melius intelligendum divisionem illam adhuc breviter explicare. Est ergo demonstratio propter quid illa in qua patet praedicatum convenire subiecto per propriam et adaequatam eius causam vel rationem formalem hac demonstratione patet risibilitas de homine per rationale vel discursivum tamquam per propriam et adaequatam causam. Demonstratio vero qua est illa in qua non patet praedicatum convenire subiecto per propriam et adaequatam causam sed per effectum aut per causam remotam

Et hoc modo potest probari risibilitas de homine per actum ridendi quae est effectus
risibilitatis et hac ratione potest modo probari de homine quod respiret quia est animal
ubi quidem respirabilitas probaretur de homine per causam non propriam et adaequatam
sed remotam et inadaequatam quia causa propria et adaequata respirabilitatis
non est esse animal, alias non pisces respiraret sed habere pulmonem et talis
demonstratio per causam remotam et inadaequatam est demonstratio quia.
Ex quo colligitur divisionem demonstrationis in quia et propter quid non omnino conici
dere cum illa quae dividitur in demonstrationem a priori et posteriori
Licet hoc contra verum sit. Volumus dicere quod demonstratio propter quid non
convertatur cum demonstratione a priori neque demonstrationem quia converti
cum demonstratione a posteriori. Ratio sumitur ex dictis. Demonstratio
quae datur per causam remotam est a priori et tamen non est propter quid sed quia ut omnes
admittunt et ex hoc consequenter alterum sequitur scilicet quod non omnis demon
stratio quia sit a posteriori quia demonstratio per causam remotam est de
monstratio quia et tamen est a priori quod probatur. omnis causa est prior suo effectu ergo
demonstratio procedens per causam remotam est a priori et non a posteriori
ergo intentum.
Differt ergo demonstratio quia a propter quid quod haec procedat per propriam et
adaequatam causam sive per rationem formalem, illa vero per effectum et per causam
remotam et inadaequatam. Per causam remotam intelligimus illam quae non
est propria et cum quae extrema non habent unam connexionem ut animal dicitur
causa remota respirabilitatis. His ergo illis sit
Ch. 3a. Divisio demonst. in propter quid et quia est adaequata.
Probatur. Inter haec duo membra non est dari medium vel nulla est demonstratio
quae sub his duabus non comprehendatur ergo divisio est bona et adaequata. Hoc patet
probatur antecedens omnis demonstratio vel procedit per causam propriam et adaequatam vel non

procedit, si procedit hoc modo est demonstratio propter quid, si non est demonstratio quia
sed inter haec duo non datur medium cum sit contradictio ut patet ergo.
Arg. 1. ex hanc Chocen. Datur alia demonstratio quae neque per causam neque
per effectum procedit ergo dabitur media alia demonstratio inter has duas
consequentia patet. Probatur antecedens haec est bona demonstratio quia hic pulsum inaequalem
hic calorem immoderatum sed quia laborat febri putrida hic pulsum
inaequalem ergo hic non calorem immoderatum. Ergo haec demonstratio
nec procedens ab effectu ad causam nec a causa ad effectum sed ab effectu uno
ad alterum effectum quia tam pulsus inaequalis quam calor immoderatus
est effectus febris putridae ergo datur 3a species demonstrationis.
Confir. argumentum demonstratio ducens ad impossibile Item demonstratio
a signo per quam probamus rem ita se habere ex signo nobis evidenter noto
neque est per causam propriam neque per effectum ergo dantur plures demonstrationes
medio modo se habentes inter has duas. Respondeo argumento cum Massio hic 1o
Demonstrationem allatam in argumento non esse veram demonstrationem supposito
quod illi duo effectus nullam habeant inter se connexionem sicut revera non
habent. Et ratio huius est ista quia ut effectus unus assumatur ut medium ad probandum
alterum de subiecto vel causa debet ille connecti cum altero in una premissarum
in uno modo per se, atque in hac demonstratione hoc non fit imo tantum contingenter
coniungitur unus effectus cum alio ergo non potest esse vera et legitima demonstratio
quae versatur circa materiam veram.
Respondeo 2o Tales demonstrationes pertinere ad demonstrationem quia nam in illis
non adducitur proprium propter quid Chocen sed tantum concludit praedicatum
convenire subiecto quod ad demonstrationem quia in tota sui latitudine sufficit
Ad Conf. dicitur cum Rub. hic Cap. 10 quaest. 2a demonstrationes ducentes
ad impossibile sic procedere vel per causam vel per effectum videatur ibidem Rubius
Ad alteram demonst. de signo Respondeo illam pertinere ad demonstrationem quia
cum dicitur per effectum.

Arg. 2o. demonstrationis negativae sunt veraeque demonstrationes et tamen non procedunt
per causam nec per effectum ergo dabitur media quaedam demonstr. probatur min. id
quod nihil est non potest esse causa nec effectus sed negatio nihil est ergo demonstrationes pro
cedentes per negationem non procedunt per causam nec per effectum. Confir. demonstratio
facta in Baralip. distinguitur ab ea quae fit in Barbara et tamen non habet
hic distinctum propter quod aut quia ergo erit alia species demonstrationis.
Respondeo ad probationem dicitur negationis quo modo in hac causa et effectum ut fatetur
ipse Aristoteles hic cap. 10 ubi ait si affirmatio est causa affirmationis tunc
negatio erit causa negationis et est ita quod dictum est intelligi de causa propria
et convertibili quia non rationale est causa convertibilis respectu risibilis bene
sequitur si affirmatio rationalis causat affirmationem risibilis negatio rationalis
causabit negationem risibilis quod tamen non contingit in causis communibus et inco
nvertibilibus ut patet in hoc exemplo licet non affirmatio hominis causat affir
mationem sensibilis vel animalis tamen negatio hominis non causat negationem sensibilis
vel animalis quia homo non est causa convertibilis respectu sensibilis vel animalis.
Ad Conf. Respondeo falsum esse quod distinguuntur istae duae demonstrationes posterio
ristici suppositis quod habeant idem quia vel propter quod distinguuntur tamen
prioristice et ratio hoc est quia in choce particulari vel novi colligitur sed
tamen id quod antea in nostro colligebatur postea particulari applicatur

Cap. 2a. Divisio demonstrationis in propter quod et quia
non est generis in species sed analogi in analogata.

Probatur 1o. In divisione generis in species membra dicunt simpliciter partici
pare naturam divisi generis sic: sed demonstratio quia non participat simpli
citer naturam demonstrationis sed tamen secundum quod ergo non erit divisio generis in species
ma pat. probatur min. demonstratio est medium quoddam ad acquirendam scientiam
vel est syllogismus faciens scire ergo illa demonstratio erit simpliciter
talis per quam acquirimus simpliciter scientiam alicuius rei.

Quae ultra sed per demonstrationem quae non acquirimus scientiam simpliciter
alicuius rei neque per illam dicimur simpliciter aliquid scire ergo demonstratio
quae non erit simpliciter demonstratio. Probatur minor. Secundum Artem tunc dicimur
scire aliquid rem simpliciter quando causam illius propter quam res est illius
causam esse et non posse aliter se habere cognoscimus sed hoc non fit in demonstratione
quae per quam cognoscimus res non per causam sed per effectum et licet per causam tamen
remotam quae aliter se habere potest ergo per demonstrationem quae non dicimur simpliciter
scire aliquid rem et ergo demonstratio quae non participabit simpliciter
naturam demonstrationis.

Confirmatur haec ratio quia quantumcumque probemus hominem esse risibilem per
effectum nobis magis notum scilicet actum ridendi non quiescit intellectus neque
iudicat se scire absolute et simpliciter quandiu cognoscat propriam
causam eam propter quod risibilitas ergo demonstratio quae non est dicta absolute
demonstratio.

Probatur 5. Christus Ex ipso Arte quae supra definiens demonstrationem
tamen meminit demonstrationis propter quod, de demonstratione quae loquitur sub
conditione dicit dicens, si a. alio dicendi modo dicimus postea ergo
demonstratio quae non est simpliciter demonstratio cum ei secundum Artem non
conveniat definitio demonstrationis.

Arg. 1. Ex hanc Ultimam demonstratio in eo est syllogismus faciens scire sed
demonstratio quae facit scire ergo est simpliciter demonstratio. Patet ma. ex definitione
mi. probatur per demonstrationem quae cognoscitur Christo evidenter ——
Sed non per habitum primorum principiorum ut pat. neque nec per habitum opinativum
quae est cognitio certa et evidens ergo per habitum scientificum quae nullus alius
habitus superest per quem possit illius motivari ad praestandum assensum Christi
Cons. argumentum illae duae demonstrationes distinguuntur contrahit ergo specie
sed pat. probatur autem demonstrationes distinguuntur per propria sed alia propria
habet demonstratio quae alia demonstratio propter quod ergo distinguuntur contrahit

ptr[illegible] propriam demonstrari posset, quia quae est effectus ut causa remota, medium in demonstratione propter quid est causa propria et adaequata quae habet distinctionem propriam et medium [illegible] distinctum ratione [illegible] [illegible] et [illegible] distinguuntur specie. Ad 3um [illegible] ma. et [illegible] mi. demonstratio quae facit scire simpliciter et absolute [illegible] mi. [illegible] quod concedo mi. ad [illegible] [illegible] certum est nos praestare assensum [illegible] probabilem [illegible] demonstrationem quae non [illegible] habitum [illegible] nec [illegible] habitum opinativum sed [illegible] habitum scientificum, ille [illegible] habitus scientificus et habet statum habitus ut scientia sed [illegible] [illegible] et [illegible] non facit scire simpliciter sed [illegible] et [illegible] rei simpliciter [illegible] talem demonstrationem, [illegible] demonstratio propter quid [illegible] unde talis demonstratio est [illegible] quod in [illegible] demonstratio non constituens veram scientiam illius sed [illegible] [illegible] ad demonstrationem sicut de [illegible] [illegible] solent [illegible] dicere.

Ad 2um. [illegible] illas demonstrationes [illegible] [illegible] intra eandem scientiam non distingui [illegible] in esse scibili [illegible] [illegible] rei, [illegible] [illegible] [illegible] verum est quod distinguantur specie et [illegible] non [illegible] quae [illegible] demonstrationes quae et propter quid [illegible] quae habet [illegible] [illegible] in [illegible] scibilis.

Ad 3um. [illegible] demonstrationes distingui [illegible] et specie [illegible] [illegible] simpliciter [illegible] est in [illegible] scibili, [illegible] [illegible] et in [illegible] rei [illegible] verum est quod [illegible] demonstrationum quae et propter quid distinguuntur in [illegible] rei, [illegible] in esse scibilis [illegible] intra eandem scientiam.

Ad 2um: Scientia subalternata est vera scientia non sine subalternante sed scientia subalternata [illegible] demonstrationem quae [illegible] ipsa [illegible] vera et simpliciter demonstratio. Hoc autem patebit dub. sequenti.

DUBIUM SEXTUM

In quo consistat subalternatio scientiarum et an scientia subalternata sit vera scientia sine subalternante?